

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീമാൻ വേംകടനാഥാർയഃ കവിതാർക്കികകേസരീ |

വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

ശ്രീമന്നിഗമാന്തമഹാദേശികൈകരനുഗൃഹീതം

|| ശ്രീമദ് രഹസ്യത്രയസാരം ||

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using skt and Hellingman's T_EX for Malayalam.

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ശ്രീമദ് രഹസ്യത്രയസാരം ॥

ശ്രീമാൻ വേംകടനാഥാര്യഃ കവിതാർക്കികകേസരീ |
വേദാന്താചാര്യവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

ശ്രീഗുരുപരംപരാസാരം

ഗുരുഭ്യസ്തദ്ഗുരുഭ്യശ്ച നമോവാകമധീമഹേ |
വൃണീമഹേ ച തത്രാദ്യൗ ഭംപതീ ജഗതാം പതീ ॥ 1 ॥

ഏതേ മഹ്യമപോഽശമന്മഥശരോന്മാമായ നാഥാദയഃ
ത്രയുന്തപ്രതിനന്ദനീയവിവിധോദന്താഃ സ്വദന്താമിഹ |
ശ്രദ്ധാതവ്യശരണ്യദമ്പതിദയാദിവ്യാപഗാവ്യാപകാഃ
സ്പർദ്ധാവിപ്ലവവിപ്രലംഭപദവീവൈദേശികാ ദേശികാഃ ॥ 2 ॥

ഹൃദ്യാ ഹൃത്പദ്മസിംഹാസനരസിക-
ഹയഗ്രീവഹേഷോർമ്മിഘോഷ-
ക്ഷിപ്തപ്രത്യർത്ഥിദ്യപ്തിർജ്ജയതി ബഹുഗുണാ
പംക്തിരസ്ഥദ്ഗുരുണാം |
ദിക്സൗധാബദ്ധജൈത്രധ്വജപടപവന-
സ്ഫാതിനിർദ്ധൂതതത്ത-
ത്വിദ്ധാന്തസ്തോമതുലസ്തബകവിഗമന-
വ്യക്തസദ്ഭർത്തനീകാ ॥ 3 ॥

1 - ഉപോദ്ധാതാധികാരഃ

ആഭഗവത്തഃ പ്രഥിതാമനഘാമാചാര്യസന്തതിം വന്ദേ |
മനസി മമ യത്പ്രസാദാഭസതി രഹസ്യത്രയസ്യ സാരോഽയം ॥ 4 ॥

കർമ്മബ്രഹ്മാത്മകേ ശാസ്ത്രേ കൗതസ്കുതനിവർത്തകാൻ |
വന്ദേ ഹസ്തിഗിരീശസ്യ വീഥീശോധകകിംകരാൻ ॥ 5 ॥

മണിവര ഇവ ശൗരേർന്നിത്യഹൃദ്യോഽപി ജീവഃ
കലുഷമതിരവിന്ദൻ കിംകരത്പാധിരാജ്യം |
വിധിപരിണതിഭേദാത് വീക്ഷിതസ്തേന കാലേ
ഗുരുപരിഷദുപജ്ഞം പ്രാപ്യ ഗോപായതി സ്വം || 6 ||

കർമ്മാവിദ്യാദിചക്രേ പ്രതിപുരുഷമിഹാനാദിചിത്രപ്രവാഹേ
തത്തത്കാലേ വിപക്തിർഭവതി ഹി വിവിധാ സർവ്വസിദ്ധാന്തസിദ്ധാ |
തല്ല്യബ്ധസ്വാവകാശപ്രഥമഗുരുകൃപാഗൃഹ്യമാണഃ കദാചിത്
മുക്തൈശ്ചർയാന്തസംപന്നിധിരപി ഭവിതാ കശ്ചിദിത്ഥം
വിപശ്ചിത് || 7 ||

2 - സാരനിഷ്കർഷാധികാരഃ

ശ്രുതിപഥവിപരീതം ക്ഷേപകൽപം ശ്രുതൗ ച
പ്രകൃതിപുരുഷഭോഗപ്രാപകാംശോ ന പഥ്യഃ |
തദിഹ വിബുധഗുപ്തം മൃത്യുഭീതാ വിചിന്വന്തി
ഉപനിഷദമൃതാബ്ധേരുത്തമം സാരമാർയാഃ || 8 ||

ശാഖാനാമുപരി സ്ഥിതേന മന്നുനാ മുലേന ലബ്ധാത്മകഃ
സത്താഹേതുസകൃജ്ജപേന സകലം കാലം ഭവേന ക്ഷിപൻ |
വേദോത്തംസവിഹാരസാരമിദയാഗുംഭേന വിസ്രംഭിതഃ
സാരജ്ഞോ യദി കശ്ചിദസ്തി ഭുവനേ നാഥഃ സ യുഥസ്യ നഃ || 9 ||

3 - പ്രധാനപ്രതിതന്ത്രാധികാരഃ

ആധേയത്വപ്രഭൃതിനിയമൈരാദികർത്തുഃ ശരീരം
സത്താസ്ഥേമപ്രയതനഫലേഷേതദായത്തമേതത് |
വിശ്വം പശ്യന്നിതി ഭഗവതി വ്യാപകാദർശദൃഷ്ടേ
ഗംഭീരാണാമകൃതകഗിരാം ഗാഹതേ ചിത്തവൃത്തിം || 10 ||

യദ്യേതം യതിസാർവ്വഭൗമകഥിതം വിദ്യാദവിദ്യാതമഃ
പ്രത്യുഷം പ്രതിതന്ത്രമന്തിമയുഗേ കശ്ചിദിപശ്ചിത്തമഃ |

തത്രൈകത്ര ഡടിത്യുപൈതി വിലയം തത്തന്തസ്ഥാപനാ-
ഹേവാകപ്രഥമാനഹൈതുകകഥാകല്ലോലകോലാഹലഃ || 11 ||

4 - അർത്ഥപഞ്ചകാധികാരഃ

ആദൗ പ്രാപ്യം പരമമനഃപ്രാപ്ത്യരൂപം ച മാദൗ
ഇഷ്ടോപായം ത്വയനനമസോരീപ്സിതാർത്ഥം ചതുർത്ഥയാം |
തദ്വയാഘാതം മമകൃതിഗിരി വൃഞ്ജയന്തം മനും തം
തത്പ്രായം ച ദ്വയമപി വിദൻ സംമതഃ സർവ്വവേദീ || 12 ||

പ്രാപ്യം ബ്രഹ്മ സമസ്തശേഷി പരമം പ്രാപ്താഹമസ്യോചിതഃ
പ്രാപ്തിർദ്വായധനക്രമാദിഹ മമ പ്രാപ്താ സ്വതഃ സുരിവത് |
ഹനൈനാമതിവൃത്തവാഹമഹംമത്യാ വിമത്യാശ്രയഃ
സേതുഃ സംപ്രതി ശേഷിദമ്പതിഭരന്യാസസ്തു മേ ശിഷ്യതേ || 13 ||

5 - തത്ത്വത്രയാധികാരഃ

പ്രകൃത്യാത്മഭ്രാന്തിർഗ്ഗലതി ചിദചില്ലക്ഷണധിയാ
തഥാ ജീവേശൈക്യപ്രഭൃതികലഹസ്തദിഭജനാത് |
അതോ ഭോക്താ ഭോഗ്യം തദുഭയനിയന്തേതി നിഗമൈഃ
വിഭക്തം നസ്തത്ത്വത്രയമുപദിശന്ത്യക്ഷതധിയഃ || 14 ||

ആവാപോദ്ധാപതഃ സ്യുഃ കതി കതി കവിധീ-
ചിത്രവത് തത്തദർത്ഥേ-
ഷ്യാനന്ത്യാദസ്തിനാസ്ത്യോരനവധികുഹനാ-
യുക്തികാന്താഃ കൃതാന്താഃ |
തത്ത്വലോകസ്തു ലോപ്തും പ്രഭവതി സഹസാ
നിസ്സമസ്താൻ സമസ്താൻ
പുംസ്ത്വേ തത്ത്വേന ഭൃഷ്ടേ പുനരപി ന ഖലു
പ്രാണിതാ സ്ഥാണുതാദിഃ || 15 ||

6 - പരദേവതാപാരമാർത്ഥ്യാധികാരഃ

ആത്മൈക്യം ദേവതൈക്യം ത്രികസമധിഗതാ തുല്യതൈക്യം ത്രയാണാം
അന്യത്രൈശ്വര്യമിത്യാദ്യനിപുണഹണിതീരാദ്രിയന്തേ ന സന്തഃ |
ത്രയ്യന്തൈരേകകൺഠൈഃ തദനുഗുണമനുവ്യാസമുഖ്യോക്തിഭിശ്ച
ശ്രീമാൻ നാരായണോ നഃ പതിരഖിലതനുഃ മുക്തിദോ
മുക്തഭോഗ്യഃ || 16 ||

ജനപദഭൂവനാദിസ്ഥാനജൈത്രാസനസ്ഥേഷു
അനുഗതനിജവാർത്തം നശ്വരേഷീശ്വരേഷു |
പരിചിതനിഗമാന്തഃ പശ്യതി ശ്രീസഹായം
ജഗതി ഗതിമവിദ്യാദന്തുരേ ജന്തുരേകഃ || 17 ||

7 - മുമുക്ഷുത്വാധികാരഃ

കാലാവർത്താൻ പ്രകൃതിവികൃതീഃ കാമഭോഗേഷു ദോഷാൻ
ജാലാഗർത്തപ്രതിമദുരിതോദർക്കദുഃഖാനുഭൂതിം |
യാമാതഥ്യം സ്വപരനിയതം യച്ച ദിവ്യം പദം തത്
കാരാകൽപം വപുരപി വിദൻ കസ്തിതിക്ഷേത ബന്ധം || 18 ||

വിഷമധു ബഹിഷ്കുർവ്വൻ ധീരോ ബഹിർവ്വിഷയാത്മകം
പരിമിതരസസ്വാത്മപ്രാപ്തിപ്രയാസപരാങ്മുഖഃ |
നിരവധിമഹാനന്ദബ്രഹ്മാനുഭൂതികുതുഹലീ
ജഗതി ഭവിതാ ദൈവാത് കശ്ചിജ്ജിഹാസിതസംസൃതിഃ || 19 ||

8 - അധികാരിവിഭാഗാധികാരഃ

മുമുക്ഷുത്വേ തുല്യേ സതി ച മധുവിദ്യാദിഷു യഥാ
വ്യവസ്ഥാ സംസിദ്ധ്യത്യധികൃതിവിശേഷേണ വിദുഷാം |
വികൽപ്യേത ന്യാസേ സ്ഥിതിരിതരവിദ്യാസു ച തഥാ
നിയത്യാ വൈയാത്യം നിയമയിതുമേവം പ്രഭവതി || 20 ||

പ്രപന്നാദന്യേഷാം ന ദിശതി മുകുന്ദോ നിജപദം
പ്രപന്നശ്ച ഭേദാ സുചരിതപരീപാകഭിദയാ |

വിലംബേന പ്രാപ്തിർഭജനസുഖമേകസ്യ വിപുലം
പരസ്യാശു പ്രാപ്തിഃ പരിമിതരസാ ജീവിതദശാ || 21 ||

9 - ഉപായവിഭാഗാധികാരഃ

ഉപായഃ സ്വപ്രാപ്തേരുപനിഷദധീതഃ സ ഭഗവാൻ
പ്രസത്തൈത്യ തസ്യോക്തേ പ്രപദനനിദിദ്യാസനഗതീ |
തദാരോഹഃ പുംസഃ സുകൃതപരിപാകേണ മഹതാ
നിദാനം തത്രാപി സ്വയമഖിലനിർമ്മാണനിപുണഃ || 22 ||

കർമ്മ ജ്ഞാനമുപാസനം ച ശരണവ്രജ്യേതി ചാവസ്ഥിതാൻ
സന്മാർഗ്ഗാനപവർഗ്ഗസാധനവിധൗ സഭാരകാഭാരകാൻ |
ഏകദ്വയാകൃതിയോഗസംഭൃതപൃഥഗ്ഭാവാനുഭാവാനിമാൻ
സമ്യക് പ്രേക്ഷ്യ ശരണ്യസാരമിഗിരമന്തേ രമന്തേ ബുധാഃ || 23 ||

10 - പ്രപത്തിയോഗാധികാരഃ

അർത്ഥിഭ്യേന സമർത്ഥതാ ത്രികതനുഃ സംപിണ്ഡിതാധിക്രിയാ
സാ ചാഷ്ടാംഗഷഡംഗയോഗനിയതാവസ്ഥാ വ്യവസ്ഥാപിതാ |
ശ്രൗതീ സർവ്വശരണ്യതാ ഭഗവതഃ സ്മൃത്യാപി സത്യാപിതാ
സത്യാഭിഷിവാ നൈഗമേഷധികൃതിഃ സർവ്വാസ്ഥേ സത്പഥേ || 24 ||

ഭക്ത്യാദൗ ശക്ത്യഭാവഃ പ്രമിതിരഹിതതാ ശാസ്ത്രതഃ പര്യുദാസഃ
കാലക്ഷേപാക്ഷമത്വം ത്വിതി നിയതിവശാദാപതദ്ഭിശ്ചതുർഭിഃ |
ഏകഭിദ്വയാഭിയോഗവൃതിഭിദുരനിജാധിക്രിയാഃ സംശ്രയന്തേ
സന്തഃ ശ്രീശം സ്വതന്ത്രപ്രപദനവിധിനാ മൂക്തയേ നിർവ്വിശംകാഃ || 25 ||

11 - പരികരവിഭാഗാധികാരഃ

ഇയാനിത്ഥംഭൃതഃ സകൃദയമവശ്യംഭവനവാൻ
ദയാദിവ്യാംഭോധൗ ജഗദഖിലമന്തർയമയതി |
ഭവധ്വംസോദ്യുക്തേ ഭഗവതി ഭരന്യാസവപുഷഃ
പ്രപത്തേരാദിഷ്ടഃ പരികരവിശേഷഃ ശ്രുതിമുഖൈഃ || 26 ||

പ്രഖ്യാതഃ പഞ്ചഷാംഗഃ സകൃദിതി ഭഗവച്ഛരാസനൈരേഷ യോഗഃ
തത്ര ഭാഭ്യോമപായാദിരതിരനിതരോപായതൈകേന ബോദ്ധ്യോ |
ഏകേന സ്യാന്തദാർഢ്യം നിജഭരവിഷയേന്യേന തത്സാധ്യതേച്ഛരാ
തത്ത്വജ്ഞാനപ്രയുക്താ ത്വിഹ സപരികരേ താദധീന്യാദിബുദ്ധിഃ || 27 ||

12 - സാംഗപ്രപദനാധികാരഃ

അഭീഷ്ടേ ദുസ്സാധേ സ്വത ഇതരതോ വാ ക്വചന തത്
ഭരന്യാസം യാഞ്ചാമ്പിതമഭിവദന്തി പ്രപദനം |
ഇതഃ പശ്ചാദസ്മദ്ഭൃതനനിരപേക്ഷേണ ഭവതാ
സമർത്ഥേന്യാസാവർത്ഥസ്ത്വിതി മതിവിശേഷം തദവിദ്യുഃ || 28 ||

യുഗ്യസ്യന്ദനസാരമിക്രമവതി ത്രയന്തസന്ദർശിതേ
തത്ത്വാനാം ത്രിതയേ യഥാർഹ വിവിധവ്യാപാര സന്താനിനി |
ഹേതുത്വം ത്രിഷു കർത്യഭാവ ഉഭയോഃ സ്വാധീനതൈകത്ര തത്
സ്വാമിസ്വീകൃതയദ്ഭരോഽയമലസസ്തത്ര സ്വയം നിർഭരഃ || 29 ||

13 - കൃതകൃത്യാധികാരഃ

സമർത്ഥേ സർവ്വജ്ഞേ സഹജസുഹൃദി സ്വീകൃതഭരേ
യദർത്ഥം കർത്തവ്യം ന പുനരിഹ യത്കിഞ്ചിദപി നഃ |
നിയച്ഛരന്തസ്തസ്ഥിൻ നിരുപധിമഹാനന്ദജലധൗ
കൃതാർത്ഥീകൂർമ്മഃ സ്വം കൃപണമപി കൈകർയധനിനഃ || 30 ||

ഭഗവതി ഹരൗ പാരം ഗന്തും ഭരന്യസനം കൃതം
പരിമിതസുഖപ്രാപ്തൈ കൃത്യം പ്രഹീണമകൃത്യവത് |
ഭവതി ച വപുർവൃത്തിഃ പൂർവ്വം കൃതൈർന്നിയതക്രമാ
പരമിഹ വിഭോരാജ്ഞാസേതുർബ്ബുധൈരനുപാല്യതേ || 31 ||

14 - സ്വനിഷ്ഠാഭിജ്ഞാധികാരഃ

സ്വരൂപോപയാർത്ഥേഷവിതഥനിവിഷ്ടസ്ഥിരമതഃ
സ്വനിഷ്ഠാഭിജ്ഞാനം സുഭഗമപവർഗ്ഗാദുപനതാത് |

പ്രഥിമ്നാ യസ്യദൗ പ്രഭവതി വിനീതഃ സ്ഥഗയിതും
ഗഭീരാൻ ദുഷ്പുരാൻ ഗഗനമഹതശ്ചിദ്രനിവഹാൻ || 32 ||

സ്വാപോദ്ബോധവൃതികരനിഭേ ഭോഗമോക്ഷാന്തരാലേ
കാലം കഞ്ചിജ്ജഗതി വിധിനാ കേനചിത് സ്ഥാപ്യമാനാഃ |
തത്ത്വോപായപ്രഭൃതിവിഷയേ സ്വാമിദത്തം സ്വനിഷ്ഠാം
ശേഷാം കൃത്യാ ശിരസി കൃതിനഃ ശേഷമായുർനയന്തി || 33 ||

15 - ഉത്തരകൃത്യാധികാരഃ

സന്തോഷാർത്ഥം വിമൃശതി മുഹൂഃ സദ്ഭിരധ്യാത്മവിദ്യാം
നിത്യം ബ്രൂതേ നിശമയതി ച സ്വാദുസുവ്യാഹൃതാനി |
അംഗീകൂർവ്വന്നനഘലലിതാം വൃത്തിമോദേഹപാതാത്
ദൃഷ്ടാദൃഷ്ടസ്വഭരവിഗമേ ദത്തദൃഷ്ടിഃ പ്രപന്നഃ || 34 ||

പ്രണയിനമിവ പ്രാപ്തം പശ്യാത് പ്രിയാ സ്വസമന്വിതം
മഹതി മുഹൂരാമൃഷ്ടേ ദൃഷ്ട്വാ മനൗ മണിദർപ്പണേ |
പ്രപദനധനാഃ സന്തഃ ശുഭൈഃ പ്രഭും പരിഭുഞ്ജതേ
പ്രസ്യമരമഹാമോദസ്മേരപ്രസൂനസമൈഃ ക്രമൈഃ || 35 ||

16 - പുരുഷാർത്ഥകാഷ്ഠാധികാരഃ

സ്വതന്ത്രസ്വാമിത്വാത് സ്വബഹുമതിപാത്രേഷു നിയതം
ശ്രിയഃ കാന്തോ ദേവഃ സ ഖലു വിനിയുങ്ക്തേ ചിദചിതൗ |
യഥാലോകാമ്നായം യതിപതിമുഖൈരാഹിതധിയാം
തതോ നഃ കൈംകർയം തദഭിമതപർയന്തമഭവത് || 36 ||

നാഥേ നസ്ത്യണമന്യദന്യദപി വാ തന്നാഭിനാലീകിനീ-
നാലീകസ്പൃഹണീയസൗരഭമുചാ വാചാ ന യാചാമഹേ |
ശുദ്ധാനാം തു ലഭേമഹി സ്ഥിരധിയാം ശുദ്ധാന്തസിദ്ധാന്തിനാം
മുക്തൈശ്ചർയദിനപ്രഭാതസമയാസത്തിം പ്രസത്തിം മുഹൂഃ || 37 ||

17 - ശാസ്ത്രീയനിയമനാധികാരം

മുകുന്ദേ നിക്ഷിപ്യ സ്വഭരമനഘോ മുക്തവദസൗ
സ്വതന്ത്രാജ്ഞാസിദ്ധാം സ്വയമവിദിതസ്വാമിഹൃദയഃ |
പരിത്യാഗേ സദ്യഃ സ്വപരവിവിധാനർത്ഥജനനാത്
അലംഘ്യാമാമോക്ഷാദനുസരതി ശാസ്ത്രീയസരണിം || 38 ||

ശ്രുതിസ്മൃത്യുചാരൈഃ സ്വമതിഗതിഭിഃ ശുദ്ധമനസാം
സുസംകൽപൈഃ ധർമ്മൈഃ കുലചരണദേശാദിസമയൈഃ |
നിയോഗൈർയോഗ്യാനാം നിയമയിതുരാദേരഭിമതം
നിമിത്തസ്വപ്നാദ്യൈരപി നിപുണമന്വിച്ഛരതി ബുധഃ || 39 ||

18 - അപരാധപരിഹാരാധികാരം

സ്വച്ഛരസ്വാദുസദാവദാതസുഭഗാം ദൈവാദയം ദേഹഭ്യുത്
മാലിന്യപ്രശമായ മാധവദയാമന്ദാകിനീം വിന്ദതി |
യദ്യപ്യേവമസാവസാരവിഷയസ്രോതഃപ്രസൂതൈഃ പുനഃ
പംകൈരേവ കലംകയൻ നിജതനും പ്രാജ്ഞൈർന്ന
സംശ്ലിഷ്യതേ || 40 ||

പ്രാരബ്ധേതരപൂർവ്വപാപമിഖിലം പ്രാമാദികം ചോത്തരം
ന്യാസേന ക്ഷപയന്നനദ്യുപഗതപ്രാരബ്ധഖണ്ഡം ച നഃ |
ധീപൂർവ്വാത്തരപാപ്മനാമജനനാജ്ജാതേഽപി തന്നിഷ്കൃതേഃ
കൗടില്യേ സതി ശിക്ഷയാഽപ്യനഘയൻ ക്രോഡീകരോതി പ്രഭുഃ || 41 ||

19 - സ്ഥാനവിശേഷാധികാരം

യത്രൈകാഗ്ദ്യം ഭവതി ഭഗവത്പാദസേവാർച്ചനാദേഃ
യത്രൈകാന്ത്യവ്യവസിതധിയോ യസ്യകസ്യാപി ലാഭഃ |
വാസസ്ഥാനം തദിഹ കൃതിനാം ഭാതി വൈകുണ്ഠകൽപം
പ്രായോ ദേശാ മുനിഭിരുദിതാഃ പ്രായികൗചിത്യവന്തഃ || 42 ||

സാ കാശീതി ന ചാകശീതി ഭൂവി സാഽയോധ്യേതി നാധ്യാസ്യതേ
സാഽവന്തീതി ന കൽമഷാദവതി സാ കാഞ്ചീതി നോദഞ്ചതി |

ധത്തേ സാ മധുരേതി നോത്തമധുരാം നാന്യാപി മാന്യാ പുരീ
യാ വൈകുൺഠകഥാസുധാരസഭുജാം റോചേത നോ ചേതസേ || 43 ||

20 - നിർണ്ണയാധികാരഃ

മനസി കരണഗ്രാമം പ്രാണേ മനഃ പുരുഷേ ച തം
ത്വദിതി ഘടയൻ ഭൂതേഷേനം പരേ ച തമാത്മനി |
സ്വവിഭവിഭുഷോരിതം സാധാരണേ സരണേർമ്മുഖൈഃ
നയതി പരതോ നാഡീഭേദൈർയഥോചിതമീശ്വരഃ || 44 ||

ഭഹരകുഹരേ ദേവസ്തിഷ്ഠൻ നിഷഭരദീർഘലികാ-
നിപതിതനിജാപത്യാദിത്യാവതീർണ്ണപിത്യക്രമാത് |
ധമനിമിഹ നസ്തസ്മിൻ കാലേ സ ഏവ ശതാധികാ-
മകൃതകപുരപ്രസ്ഥാനാർത്ഥം പ്രവേശയതി പ്രഭുഃ || 45 ||

21 - ഗതിചിന്തനാധികാരഃ

ജലനദിവസജ്യോത്സ്നാപക്ഷോത്തരായണവത്സരാൻ
പവനതപനപ്രാലേയാംശൂൻ ക്രമാദചിരദ്യുതിം |
ജലധരപതിം ദേവാധീശം പ്രജാപതിമാഗതഃ
തരതി വിരജാം ദുരേ വാചസ്തതഃ പരമദ്ഭുതം || 46 ||

പിത്യപഥഘടീയന്ത്രാരോഹാവരോഹപരിഭ്രമൈഃ
നിരയപദവീയാതായാതക്രമൈശ്ച നിരന്തരൈഃ |
അധിഗതപരിശ്രാന്തീനാജ്ഞാധരൈരതിവാഹ്യ നഃ
സുഖയതി നിജച്ഛായാദായീ സ്വയം ഹരിചന്ദനഃ || 47 ||

22 - പരിപൂർണ്ണബ്രഹ്മാനുഭവാധികാരഃ

വിതമസി പദേ ലക്ഷ്മീകാന്തം വിചിത്രവിഭൂതികം
സചിവഗമിതഃ സംപദ്യാവിർഭവത്സഹജാകൃതിഃ |
സ്ഫുടതദപ്യഥക്സിദ്ധിഃ സിദ്ധ്യദ്ഗുണാഷ്ടകതത്ഫലോ
ഭജതി പരമം സാമ്യം ഭോഗേ നിവൃത്തികഥോജ്ജ്വലിതം || 48 ||

അവിശ്രാന്തശ്രദ്ധാശതകലഹകല്ലോലകലുഷാഃ
മമാവിർഭൂയാസുർമ്മനസി മുനിസിദ്ധാദിസുലഭാഃ |
മധുക്ഷീരന്യായസ്വഗുണവിഭവാസഞ്ജനകന-
ന്മഹാനന്ദബ്രഹ്മാനുഭവപരിവാഹാ ബഹുവിധാഃ || 49 ||

സന്ദൃഷ്ടഃ സാരവാഗ്വിത് സ്വപരനിശിതധീഃ സംഗജിന്നൈകസംസ്ഥഃ
സ്വപഷ്ടോപായോഽതിവിന്നഃ സപരികരഭരന്യാസനിഷ്പന്നകൃത്യഃ |
സ്വാവസ്ഥാർഹം സപർയാവിധിമിഹ നിയതം വ്യാഗസം ക്വാപി ബിഭ്രേ
നിർമ്മുക്തസ്ഥൂലസൂക്ഷ്മപ്രകൃതിരനുഭവത്യച്യുതം നിത്യമേകഃ || 50 ||

23 - സിദ്ധോപായശോധനാധികാരഃ

യുഗപദഖിലം പ്രത്യക്ഷേണ സ്വതഃ സതതം വിദൻ
നിരവധിദയാദിവ്യോദമ്പാനശക്യവിവർജ്ജിതഃ |
ജലധിസുതയാ സാർദ്ധം ദേവോ ജഗത് പരിപാലയൻ
പരമപുരുഷഃ സിദ്ധോപായഃ പ്രതീഷ്ടഭരഃ സതാം || 51 ||

വിശ്രാമ്യദ്ഭിരുപർയുപർയപി ദിവാനക്തം ബഹിർദൂർശനൈഃ
അസ്മദ്ദേശികസംപ്രദായരഹിതൈരദ്യാപി നാലക്ഷിതഃ |
സ്വപ്രാപ്തേഃ സ്വയമേവ സാധനതയാ ജോഘുഷ്യമാണഃ ശ്രുതൗ
സത്ത്വസ്ഥേഷു ഭജേത സന്നിധിമസൗ ശാന്താവധിഃ ശേവധിഃ || 52 ||

24 - സാധ്യോപായശോധനാധികാരഃ

യഥാധികരണം പ്രഭൂർയജനദാനഹോമാർച്ചനാ-
ഭരന്യസനഭാവനാപ്രഭൃതിഭിഃ സമാരാധിതഃ |
ഫലം ദിശതി ദേഹിനാമിതി ഹി സംപ്രദായസ്ഥിതിഃ
ശ്രുതിസ്ഥൃതിഗുരുക്തിഭിർന്നയവതീഭിരാഭാതി നഃ || 53 ||

തത്തലൈതുകഹേതുകേ കൃതധിയസ്തർക്കേന്ദ്രജാലക്രമേ
ബിഭ്രാണാഃ കഥകപ്രധാനഗണനേ നിഷ്ഠാം കനിഷ്ഠാശ്രയാം |
അധ്യാത്മശ്രുതിസംപ്രദായകതകൈരദ്ധാ വിശുദ്ധാശയാഃ
സിദ്ധോപായവശീക്രിയാമിതി ഹി നഃ സാധ്യാം സമധ്യാപയൻ || 54 ||

25 - പ്രഭാവവ്യവസ്ഥാധികാരഃ

സ്വരൂപം യദ്യാദ്യുഗ്ഗുണവിഭവലീലാദി ച വിഭോഃ
തദാജ്ഞാസേതുശ്ച ശ്രുതിഭിരവസേയം തദഖിലം |
തഥാ തദ്ഭക്താനാം തദുപസദനാദേശ്ച മഹിമാ
യഥാഽധീതം സദ്ഭിര്യതിപതിമുഖൈരധ്യവസിതഃ || 55 ||

ചാതുർവൃണ്യാചതുർവൃിയാശ്രമമുഖേ ഭേദേ യഥാവസ്ഥിതേ
വൃത്തം തന്നിയതം ഗുണാനുഗുണയാ വൃത്തയാ വിശിഷ്ടം ശ്രിതാഃ |
ത്യാഗോപപ്ലവനിത്യഭൂരശരണവ്രജ്യാവിധൗ കോവിദാഃ
ചിന്താമദ്യുപഗന്തുമന്തിമയുഗ്ഗേഽപ്യേകാന്തിനഃ സന്തി നഃ || 56 ||

26 - പ്രഭാവരക്ഷാധികാരഃ

ശിലാദേഃ സ്ത്രീത്വാദിർവൃപരിണതിരസ്ത്വദ്ഭൂതമിദം
തതോഽപ്യേതച്ചിത്രം യദുത ഭവനസ്യേവ ഹിമതാ |
ത്യുണസ്യേവാസ്ത്രത്വം രിപുഷു നിഹതേരേവ ഹിതതാ
പദത്രേണൈവേഹ ത്രിഭുവനപരിത്രാണമിതി ച || 57 ||

രാഗഭേഷമദാദികൈരിഹ മഹാരക്ഷോഭിരക്ഷോഭിതേ
നിത്യേ രക്ഷിതരി സ്ഥിതേ നിജഭരന്യാസാഭിധാനം തപഃ |
യത് കക്ഷീകൃതമത്യശേത വിവിധാൻ ധർമ്മാനധർമ്മദ്രുഹഃ
തദ്ഭൂമാർണ്ണവലേശവർണ്ണനമപി പ്രാചാം ന വാചാം പദം || 58 ||

27 - മൂലമന്ത്രാധികാരഃ

താരം പൂർവ്വം തദനുഹൃദയം തച്ച നാരായണായേ-
ത്യാമ്നായോക്തം പദമവയതാം സാർത്ഥമാചാർയദത്തം |
അംഗീകൂർവ്വന്നലസമനസാമാത്മരക്ഷാഭരം നഃ
ക്ഷിപ്രം ദേവഃ ക്ഷിപതു നിഖിലാൻ കിംകരൈശ്ചര്യവിഘ്നാൻ || 59 ||

കല്യാണമാവഹതു കാർത്തയുഗം സ്വധർമ്മം
പ്രഖ്യാപയൻ പ്രണിഹിതേഷു നരാദികേഷു |

ആദ്യം കമപ്യധിഗതോ രഥമഷ്ടചക്രം

ബന്ധുഃ സതാം ബദരികാശ്രമതാപസോ നഃ || 60 ||

യദന്തസ്സ്യഥമശേഷേണ വാങ്മയം വേദവൈദികം |

തസ്മൈ വ്യാപകമുഖ്യായ മന്ത്രായ മഹതേ നമഃ || 61 ||

ഇഹ മൂലമന്ത്രസംവൃതമർത്ഥമശേഷേണ കശ്ചിദനുഭവതി |

സ്ഫടികതലനിഹിതനിധിമിവ ദേശികദത്തേന ചക്ഷുഷാ ജന്തുഃ || 62 ||

ഇത്ഥം സംഘടിതഃ പദൈസ്ത്രിഭിരസാവേകദിപഞ്ചാക്ഷരൈഃ

അർത്ഥൈസ്തത്ത്വഹിതപ്രയോജനമയൈരധ്യാത്മസാരൈസ്ത്രിഭിഃ |

ആദ്യസ്തദ്യക്ഷരവേദസൂതിരജഹത്സ്ഥൂലാദിവൃത്തിത്രയഃ

ത്രൈഗുണ്യപ്രശമം പ്രയച്ഛരതി സതാം ത്രയുന്തസാരോ മനുഃ || 63 ||

28 - ദ്വയാധികാരഃ

ആകർണ്ണിതോ വിതനുതേ കൃതകൃത്യകക്ഷ്യാം

ആമ്രേഡിതോ ദിശതി യശ്ച കൃതാർത്ഥഭാവം |

പ്രത്യുഷതാം ഭജതി സംസൃതികാലരാത്രേഃ

പദ്മാസഹായശരണാഗതിമന്ത്ര ഏഷഃ || 64 ||

ന വേദാന്താച്ഛരാസ്ത്രം ന മധുമഥനാത് തത്ത്വമധികം

ന തദ്ഭക്താത് തീർത്ഥം ന തദഭിമതാത് സാത്ത്വികപദം |

ന സത്ത്വാദാരോഗ്യം ന ബുധഭജനാത് ബോധജനകം

ന മുക്തേഃ സൗഖ്യം ന ദ്വയവചനതഃ ക്ഷേമകരണം || 65 ||

29 - ചരമശ്ലോകാധികാരഃ

യ ഉപനിഷദാമന്തേ യസ്മാദനന്തദയാംബുധേഃ

ത്രുടിതജനതാശോകഃ ശ്ലോകഃ സ്വയം സമജായത |

തമിഹ വിധിനാ കൃഷ്ണം ധർമ്മം പ്രപദ്യ സനാതനം

ശമിതദുരിതാഃ ശംകാതംകത്യജഃ സുഖമാസ്മഹേ || 66 ||

ദുർവ്വിജ്ഞാനൈർനിയമഗഹനൈർദൂരവിശ്രാന്തിഭേദൈഃ
ബാലാനർഹൈർബ്രഹ്മഭിരയനൈഃ ശോചതാം നഃ സുപന്മാഃ |
നിഷ്പ്രത്യഹം നിജപദമസൗ നേതുകാമഃ സ്വഭൂമ്നാ
സത്പാഥേയം കിമപി വിദധേ സാരഥിഃ സർവ്വനേതാ || 67 ||

വ്യാസാമ്നായപയോധികൗസ്തുഭനിഭം ഹൃദ്യം ഹരേരുത്തമം
ശ്ലോകം കേചന ലോകവേദപദവീവിശ്വാസിതാർത്ഥം വിദ്യഃ |
യേഷാമുക്തിഷു മുക്തിസൗധവിശിഖാസോപാനപംക്തിഷുമീ
വൈശമ്പായനശൗനകപ്രഭൃതയഃ ശ്രേഷ്ഠാഃ ശിരഃകമ്പിനഃ || 68 ||

30 - ആചാര്യകൃത്യാധികാരഃ

അധിജിഗമിഷുരാദ്യം ധാമ ദിവ്യം ത്രിധാമ്നഃ
ശ്രുതവിവിധപരീക്ഷാശോധിതേ ക്വാപി പാത്രേ |
അനഘഗുണദശായാമാഹിതസ്നേഹമാർയഃ
പ്രദിശതി നിരപായം സംപ്രദായപ്രദീപം || 69 ||

നിരവധിദയാദിവ്യോദമ്പത്തരംഗനിരംകുശൈഃ
നിയമയതി യഃ ശിഷ്യാൻ ശിക്ഷാക്രമൈർഗുണസംക്രമൈഃ |
അചരമഗുരോരാജ്ഞാപാരംപരീപരവാനസൗ
ന പരമിഹ താംസ്തല്ലക്ഷേണ സ്വമപ്യഭിരക്ഷതി || 70 ||

31 - ശിഷ്യകൃത്യാധികാരഃ

അശിഥിലഗുരുഭക്തിസ്തത്പ്രശംസാദിശീലഃ
പ്രചുരബഹുമതിസ്തദ്രസ്തുവാസ്ത്വാദികേഴപി |
ഗുണവതി വിനിയോക്തും ഗോപയൻ സംപ്രദായം
കൃതവിദനഘവൃത്തിഃ കിം ന വിന്ദേന്നിധാനം || 71 ||

അധ്യാസീനതുരംഗവക്ത്രവിലസജ്ജിഹ്വാഗ്രസിംഹാസനാത്
ആചാര്യാദിഹ ദേവതാം സമധികാമന്യാം ന് മന്യാമഹേ |
യസ്യാസൗ ഭജതേ കദാചിദജഹദ്ഭൂമാ സ്വയം ഭൂമികാം
മഗ്നാനാം ഭവിനാം ഭവാർണ്ണവസമുത്താരായ നാരായണഃ || 72 ||

32 - നിഗമനാധികാരം

കരബദരിതവിശ്വഃ കശ്ചിദാചാർയഭ്യഷ്ട്യാ
മുഷിതനിഖിലമോഹോ മൂലമന്ത്രാദിഭോഗഃ |
സഗുണവിഷയസിദ്ധൗ സംപ്രദായം പ്രയച്ഛൻ
സുചരിതസിലഹാരി സുരിബൃന്ദാഭിനന്ദ്യഃ || 73 ||

ഇതി യതിരാജമഹാനസപരിമളപരിവാഹവാസിതാം പിബത |
വിബുധപരിഷന്നിഷേവ്യാം വേദാന്തോദയനസംപ്രദായസുധാം || 74 ||

കലകൺഠഗണാസ്വാദ്യേ കാമസ്യാസ്ത്രേ നിജാംകുരേ |
നിംബവൃത്തിഭിരുദ്ഗീർണ്ണേ ന ചൂതഃ പരിതപ്യതേ || 75 ||

നിർവ്വിഷ്ടം യതിസാർവ്വഭൗമവചസാമാവൃത്തിഭിർയൗവനം
നിർദ്ധൂതേതരപാരതന്ദ്യനിരയാ നീതാഃ സുഖം വാസരാഃ |
അംഗീകൃത്യ സതാം പ്രസത്തിമസതാം ഗർവ്വോപി നിർവ്വാപിതഃ
ശേഷായുഷ്യപി ശേഷിദമ്പതിദയാദീക്ഷാമുദീക്ഷാമഹേ || 76 ||

ആസ്തിക്യവാൻ നിശിതബുദ്ധിരനഭ്യസുയുഃ
സത്സംപ്രദായപരിശുദ്ധമനാഃ സദർത്ഥീ |
സംകേതഭീതിരഹിതഃ സത്യണേഷസക്തഃ
സദ്വർത്തനീമനുവിധാസ്യതി ശാശ്വതീം നഃ || 77 ||

രഹസ്യത്രയസാരോഽയം വേംകടേശവിപശ്ചിതാ |
ശരണ്യദമ്പതിവിദാം സംമതഃ സമഗൃഹ്യത || 78 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ് രഹസ്യത്രയസാരം സംപൂർണം ||
കവിതാർക്കികസിംഹായ കല്യാണഗുണശാലിനേ |
ശ്രീമതേ വേംകടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ||